

การประกันคุณภาพการศึกษาที่มีคุณภาพ

ศ.ดร.วิจิตร ศรีสุวาน

ประเด็นเริ่มที่การเข้าถึงคุณภาพ โดยมองการศึกษาเพื่อการพัฒนา เนื่องจากประเทศไทยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 9 แผน ช่วงแผนละ 5 ปี เพราะจะได้มีเป้าหมายและทิศทางในการพัฒนาประเทศให้ชัดเจน และมีการทำอย่างต่อเนื่อง การประเมินสัมฤทธิ์ผลในการดำเนินงาน พิจารณาจาก 3 เรื่องต่อไปนี้

1. เศรษฐกิจดี หรือไม่
2. สังคมมีปัญหา หรือไม่
3. การพัฒนาขึ้น หรือไม่

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้มีการประเมินผล

ครั้งสำคัญเมื่อสิ้นแผน 7 ท่ามาแล้ว 35 ปี ผลการประเมินดูเหมือนว่าเศรษฐกิจดี แต่สังคมมีปัญหา และมีปัญหาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ คุณภาพชีวิตโดยรวมไม่ดีขึ้น ภาวะแวดล้อมเป็นพิษ สรุปลงสังคมมีปัญหาและการพัฒนาแบบต่อเนื่องไปจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน

การประเมินสัมฤทธิ์ผลแผน 7 ส่งผลให้ตั้งแต่แผน 8 เป็นต้นมา เน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เน้นการพัฒนาคน เพิ่มคุณภาพของคนเพื่อเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาทั้งปวง เชื่อว่า คนที่มีคุณภาพเป็นปัจจัยสำคัญความสำเร็จของการพัฒนาทุกด้าน มาถึงแผน 9 ทุกคนจึงขึ้นน้ำหนักที่การพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา

การศึกษาซึ่งต้องตอบสนองสังคมทุกด้าน เน้นการพัฒนาคุณภาพคนไทย ดังนี้

1. เน้นการศึกษาตลอดชีวิตคนไทย
2. ขยายโอกาส มุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพคนไทย
3. ต้องมีระบบการประกันคุณภาพเหมือนกิจการอื่น เน้นคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทยเพื่อประกันว่าผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีคุณภาพต้องมีองค์ประกอบ 7 ประการ ดังนี้

1. มีการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกโดยมีสถานศึกษาเป็นฐาน
2. ต้องมีการประเมินปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพอย่างครบถ้วน
3. ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่พึงประสงค์ สมศ.
4. ต้องมีตัวบ่งชี้และการเทียบระดับที่สะท้อนคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน
5. ต้องมีข้อเสนอแนะที่ชัดเจนและปฏิบัติได้
6. การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอกต้องสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน
7. ผู้ประเมินต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทั้งด้านสาระของเรื่องที่ประเมินและวิธีการประเมิน

สรุป คุณภาพการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นกับการออกแบบระบบการประกันคุณภาพครบวงจรคุณภาพผู้ประเมินและการนำไปใช้

การให้บริการวิชาการ : การศึกษาฐานงานด้านการประกันคุณภาพ

การศึกษา

ส่วนประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้ให้บริการวิชาการในด้านการให้ความอนุเคราะห์ แก่สถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ เข้าศึกษาฐานงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงที่ผ่านมา มีหน่วยงานและสถาบันที่สนใจเข้าศึกษาฐานระบบประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย ดังนี้

วันที่เข้าศึกษาฐานงาน	หน่วยงาน/สถาบันที่เข้าศึกษาฐานงาน
28 มิถุนายน 2549	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
3 พฤษภาคม 2549	วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้าจังหวัดเพชรบุรี

ที่ปรึกษา	: รศ.กัลลภา สาธิตาภา
บรรณาธิการ	: นายชัยพงศ์ แก้วกล้า
กองบรรณาธิการ	: นางศิริขวัญ ปัญสมคิด นางเกษมศรี คงมีลาภ นางสาวสรีวรรณ พงอินทร์ นายตนุพล วงศ์ไชย

ส่วนประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
333 หมู่ 1 ต.ท่าสุต อ.เมือง จ.เชียงราย
57100 โทรศัพท์ 0-5391-6378/6408 โทรสาร 0-5391-6409
E-mail : qamfu@mfu.ac.th

ส่วนประกันคุณภาพการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

Quality Assurance and Curriculum Development Division Mae Fah Luang University

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - กันยายน 2549

QAMFUL Newsletter

จดหมายข่าวฉบับนี้ เป็นฉบับที่สองที่ส่วนประกันคุณภาพการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นสื่อกลางในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย รวมทั้งสรรหาเรื่องราวต่าง ๆ ด้านคุณภาพมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันหากหน่วยงานใดมีข้อสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถสอบถามมายังส่วนประกันคุณภาพการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร

กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพในเดือนกรกฎาคม

• วันที่ 1 กรกฎาคม 2549 มหาวิทยาลัยจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาเทคนิคการสอนเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษา มหาวิทยาลัย โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงรักษ์ นันทวิสารกุล ผู้อำนวยการสถาบันการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี โดยเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมยุทธศาสตร์ในการพัฒนาบุคลากรและพัฒนาเทคนิคการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัย

• วันที่ 16 กรกฎาคม 2549 มหาวิทยาลัยได้จัดประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมในโครงการพัฒนาแบบทดสอบมาตรฐาน ซึ่งใช้ในการสอบวัดความรู้ในรายวิชา ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ของผู้ที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยในระบบรับตรงของนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ประจำปีการศึกษา 2550 โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เป็นผู้กลั่นกรองและให้คำปรึกษาในการออกข้อสอบดังกล่าว

คนคุณภาพ คือ คุณภาพการศึกษา

ดร.สมศักดิ์ ดอประสิทธิ์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คุณภาพ คือ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ จุดเริ่มต้นที่ทำให้สังคม องค์กร ชุมชน หรือระบบต่าง ๆ มีคุณภาพได้นั้น มักจะเริ่มจากปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญคือ “คนมีคุณภาพ” คนคุณภาพในที่นี้ หมายถึง คนดี คนเก่ง ใช้ความดีเป็นกรอบ และใช้ความเก่งเป็นพลังขับเคลื่อนให้องค์กร ปัจจัยที่ทำให้มีคนคุณภาพได้ก็คือ การศึกษา โดยกำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นเครื่องมือนำไปสู่การจัดการศึกษาของชาติให้มีคุณภาพ ในที่นี้จะอธิบายเกี่ยวกับคนคุณภาพโดยบูรณาการในลักษณะของคนเก่งและดีในมิติที่เรียกว่า นิสัยแห่งคุณภาพ ซึ่งมี 8 ประการ ดังนี้

1. รักความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย
2. ปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง
3. ทำงานเป็นทีม
4. มุ่งเน้นกระบวนการ
5. ศึกษาและมีกรอบ
6. สร้างความเชื่อมั่นเพื่อประกันคุณภาพ
7. การร่วมคิดร่วมทำ
8. ทำให้อีกผู้หนึ่งเริ่มต้น

องค์การแห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้

ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

โลกได้ผ่านจากยุคเกษตรกรรม และยุคอุตสาหกรรม เข้าสู่ยุคคลื่นลูกที่สาม คือ ยุคข้อมูลข่าวสารเรียบร้อยแล้ว ในยุคนี้เครื่องมือขับเคลื่อนความเจริญก้าวหน้าทางสังคมและเศรษฐกิจ ไม่ใช่ที่ดิน แรงงาน วัตถุดิบ หรือทุน อีกต่อไป แต่เป็นปัญญาและความรู้ โลกยุคปัจจุบันเป็นโลกแห่งปัญญาและความรู้ ที่เรียกว่า KBES (Knowledge-Based Economy and Society)

รูปแบบของการบริหารจัดการ และศาสตร์ว่าด้วยการจัดการ ที่มีการเคลื่อนตัว วิวัฒนาการไปตามยุคสมัย และมีความซับซ้อนมากขึ้น ใช้หลายทฤษฎีหรือหลักการประกอบกัน ศาสตร์ที่ทันสมัยที่สุดในด้านการจัดการเป็นเรื่องขององค์การแห่งการเรียนรู้ หรือองค์การแห่งความซับซ้อนและปรับตัว

องค์การแห่งการเรียนรู้คืออะไร

องค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) เป็นองค์การที่ทำงานผลิตผลงานไปพร้อม ๆ กับเกิดการเรียนรู้ สังสมความรู้ และสร้างความรู้จากประสบการณ์ในการทำงาน พัฒนาวิธีทำงานและระบบงานขององค์การไปพร้อม ๆ กัน

ผลลัพธ์ (Output) ขององค์การแห่งการเรียนรู้ คือ ผลงานตามภารกิจที่กำหนด การสร้างศาสตร์หรือสร้างความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจขององค์การนั้น รวมทั้งการสร้างคน อันได้แก่ ผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับองค์การ จะเกิดการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยอาศัยการทำงานเป็นฐาน

องค์การแห่งการเรียนรู้ จะมีลักษณะเป็นพลวัต (dynamic) มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะของพัฒนาการด้านต่าง ๆ คล้ายมีชีวิต มีผลงานดีขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในด้านคุณภาพ ประสิทธิภาพ และการสร้างนวัตกรรม (innovation) รวมทั้งมีบุคลิกขององค์การ ในลักษณะที่เรียกว่า วัฒนธรรมองค์การ (Corporate Culture) ที่ผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์สามารถรู้สึกได้

การสร้างศาสตร์ หรือความรู้ ที่หลากหลาย ทั้งที่เกี่ยวข้องกับงานที่เป็นเนื้อหาขององค์การนั้น ศาสตร์ด้านการจัดการ ศาสตร์ด้านองค์การการเรียนรู้ ศาสตร์เกี่ยวกับบุคคลเรียนรู้ เป็นต้น โดยอาจร่วมมือกับหน่วยงานวิชาการหรือองค์การการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อการสร้างศาสตร์เหล่านั้นบนฐานวัฒนธรรมและเศรษฐกิจไทย

องค์การแห่งการเรียนรู้ พัฒนาสร้างสรรค์องค์การโดยการผลิตผลงาน สร้างศาสตร์ และสร้างคน การสร้างคน เพื่อให้ความรู้และทักษะอันเกี่ยวกับงานขององค์การและมีเจตคติ โลกทัศน์ วิธีคิด ในลักษณะของ “บุคคลเรียนรู้” (Learning Person) รวมทั้งมีทักษะของการเป็นบุคคลเรียนรู้

- องค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นองค์การที่ “ประหยัดพลังงาน” เพราะมีความสามารถในการ “รวมพลังภายใน” (องค์การ) และดึงดูดพลังจากภายนอก (องค์การ) เข้ามาใช้ในการสร้างผลลัพธ์ขององค์การ

- องค์การแห่งการเรียนรู้ พัฒนาสร้างสรรค์องค์การโดยการผลิตผลงาน สร้างศาสตร์ และสร้างคน

- องค์การแห่งการเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์กับภายนอกองค์การอย่างชาญฉลาด

องค์การแห่งการเรียนรู้ มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันจากการกระทำ (interactive learning through action) ทั้งในหมู่บุคลากร และระหว่างองค์การกับภายนอก

สรุปหลัก 5 ประการขององค์การแห่งการเรียนรู้

องค์การแห่งการเรียนรู้เกิดจากการจัดบรรยากาศกระบวนการ เสนอแนะ และฝึกทักษะ ให้บุคลากรเป็นบุคคลเรียนรู้ โดยยึดหลักสำคัญ 5 ประการคือ การคิดเชิงระบบ การพัฒนาความเชี่ยวชาญในการสร้างพลังแห่งตน แบบจำลองความคิด การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม และการเรียนรู้เป็นทีม หลัก 5 ประการนี้เกื้อกูลและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน อาศัยพลังแห่งการเรียนรู้เป็นกลุ่ม พลังแห่งการมองภาพรวม มองความเชื่อมโยง มองความเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงเป็นพลวัต มองอนาคต มองเชิงบวก มองเห็นสภาพความเป็นจริง มองแบบไม่ยึดติด ลดอดีตหรือตัวกู-ของกู มองที่ประโยชน์หรือความมุ่งมั่นเพื่อส่วนรวมหรือคุณค่าอันยิ่งใหญ่ และอาศัยพลังแห่งทักษะของการเรียนรู้ร่วมกัน การเปลี่ยนสภาพหรือสิ่งที่ดูเสมือนเป็นจุดอ่อนหรือปัญหาให้กลายเป็นจุดแข็ง เป็นโอกาสหรือพลัง

